

Introducció a la sociologia

2014/2015

Codi: 101275

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia social i cultural	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: José Oscar Rebollo Izquierdo

Correu electrònic: Oscar.Rebollo@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No existeixen prerequisits específics per cursar aquesta assignatura

Objectius

Totes les èpoques són de canvi social, però ara estem vivint un canvi d'època. Les profundes transformacions en tots els ordres socials i institucionals a les nostres societats (economia, política, família, escola, treball, tecnologia, estat, comunitat, etc.) ens fan plantejar la hipòtesis de que res serà igual en la societat que s'albira.

Davant d'aquesta gran transformació, conèixer els conceptes bàsic de l'anàlisi sociològic i de les estructures socials ens ha de fer comprendre el sentit d'aquests canvis relacionant-los amb les formes i les condicions de vida de la gent. Així, la perspectiva d'anàlisi, molt centrada en l'estudi de les desigualtats socials i les seves conseqüències, ens ha de permetre apuntar respostes a les preguntes de com es configura i com es transforma el mapa de les desigualtats socials: eixos d'estructuració de la desigualtat (classe, edat, sexe, origen geogràfic,...), grups socials que es configuren, mecanismes de control, processos sociopolítics i lluites socials.

Competències

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar un fet d'actualitat relacionant-lo amb els seus antecedents històrics.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes
3. Descriure el marc estructural de la vida en societat
4. Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant, tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes
5. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats
6. Exposar els components que incideixen en la inserció d'un individu a la societat: la família, l'educació, els mitjans de comunicació, la cultura, la religió i la ideologia
7. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
10. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.

Continguts

PART I.- Introducció a la Sociologia

1. Les preguntes fonamentals de la sociologia

El naixement de la sociologia: racionalització i industrialització

Ordre social: socialització, control, rutina

Canvi social: desigualtats, conflictes i lluites

Relació entre "condicions de vida" y "estils de vida" a la societat capitalista i industrial.

2. Processos de Socialització

Que és socialització?

Les bases sociobiològiques de la socialització

La socialització primària

La socialització secundària

Resocialitzacions

3. Les institucions Socials

Què és un "rol"? rutinització i rol

Què és una institució?

Tipus d'institucions

Les institucions fonamentals de les societats modernes

El canvi en les institucions

PART II.- L'anàlisi de l'Estructura Social

4. L'evidència de la desigualtat: sistemes de desigualtat

Vivim en societats desiguals

Orígens, dimensions i formes de manifestació de la desigualtat

La legitimació de la desigualtat. Desigualtat i diferència

Sistemes de desigualtat

Per què estudiar la desigualtat

L'estudi de l'estratificació

5.L'estructura social com a procés

L'estructura social no és immutable: es donen canvis!

¿Cóm explicar els canvis i les permanències?

La desigualtat com a font d'identitat i acció col·lectiva: consens i conflicte.

La mobilitat social

Estat, Mercat i Societat Civil

El paper de la família

L'estructura social com a procés: qui té què i per què?

6.Les societats capitalistes

Les revolucions burgeses i el naixement de la societats modernes

Les bases econòmiques i polítiques de la nova societat

Els nous grups socials i els conflictes: les classes socials

Diverses construccions teòriques i empíriques del concepte de classe

El capitalisme i l'estat del benestar

La crisi de l'estat del benestar

¿Una nova època?: Crisis de la ocupació i precarietat. Processos de dualització i exclusió social. Processos d'individualització. La globalització

7.Transformacions a l'estructura de classes

Transformacions en la classe obrera

Transformacions en les capes mitjanes

Transformacions a les classes dominants

8.Desigualtats per raó de gènere

Sexe i gènere: desigualtat i diferència

Treball productiu i treball reproductiu

La pluralitat de formes i espais de manifestació de la desigualtat de gènere a la societat actual

9.Desigualtats per raó d'edat

Les desigualtats d'edat: Edat, producció i consum.

Les formes d'expressió de les desigualtats d'edat.

Grups d'edat, conflicte social i política.

PART III.- Una nova època

11. Globalització

¿Què entenem per globalització?

La globalització com a procés econòmic

La globalització com a procés polític

¿Globalitzadors i globalitzats?

12. Pobresa i Exclusió social

De la pobresa a l'exclusió social

l'exclusió com a procés multidimensional

Exclusió i vulnerabilitat

Processos actuals d'exclusió social

Perfils de l'exclusió social

La lluita contra l'exclusió

13. Crisis socioambiental i desigualtats.

Les causes de la crisi

Desigualtats socioambientals

Respostes davant la crisi

10. Desigualtats per raó d'ètnia i immigració.

Factors i explicacions de la desigualtat per raó d'ètnia.

Els processos migratoris a Espanya i Catalunya en las últimes dècades

14. Desigualtat i política

Vells i nous moviments socials

Característiques dels nous moviments socials

El 15-M i la crisi de la democràcia

Metodologia

La docència s'articula a partir de dos tipus de sessions a l'aula: Classes magistrals a càrrec del docent i seminaris amb presentacions per part de l'alumnat.

Les classes magistrals s'orienten a la presentació per part del professor dels conceptes i arguments centrals de la matèria en els diferents continguts del programa. Totes les classes promouran la participació activa de l'alumnat a partir de preguntes per al debat (al qual es reserva els últims 20' de cada sessió)

Els seminaris són espais de reflexió compartida a partir de la presentació per part de l'alumnat dels treballs que van realitzant al llarg de curs

Així, les activitats formatives seran de diferents tipus

Assistència a classe

Lectures obligatòries

Treballs en grup

Presentacions en Seminari

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe Magistral	50	2	3, 4, 6, 9
Tipus: Supervisades			
Presentacions en seminaris	1	0,04	6, 10
Treballs en grup	24	0,96	1, 2, 4, 6, 9, 10
Tipus: Autònomes			
lectures	75	3	1, 2, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació consta de tres proves

(1) Un examen tipus test sobre els conceptes bàsics de l'assignatura. Per superar l'assignatura caldrà haver aprovat el test; i la seva ponderació a la nota final serà del 60%

(2) Un treball en grup (3-4 persones) sobre un dels temes proposat als seminaris. L'avaluació del treball (que inclou elaboració i presentació del mateix) ponderarà un 30% a la nota final

(3) Un comentari individual sobre un dels llibres de la bibliografia obligatòria; que ponderarà un 10%

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
comentari individual	10%	0	0	5, 7, 8
examen tipus test	60%	0	0	1, 3, 4, 6, 9
treball en grup	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 10

Bibliografia

OBLIGATÒRIA

- Berger, P. (1989): Invitació a la sociologia. Herder. Barcelona (Cap 4,5,6: La perspectiva sociològica)
- Martínez García, J.S. (2013): Estructura social y desigualdad en España. Catarata. Madrid

DE CONSULTA

- Giddens, Anthony (2001): Sociologia. Madrid, Alianza
- González, Juan J. y Requena, Miguel (eds.) (2006): Tres décadas de cambio social en España. Madrid, Alianza.
- Míguélez, F y otros (1997): Desigualtat i Canvi. Barcelona, Proa.
- Kerbo, Harold R (2003): Estratificación social y desigualdad
- Rambla, Xavier (coordinador) (2008): Les fractures de l'estructura social. Bellaterra. UAB servei de publicacions.
- Wilkinson, R y Pickett, K. (2009): Desigualdad. Un análisis de la (in)felicidad colectiva. Turner. Madrid.

COMPLEMENTÀRIA

- Beck, U (2006): La sociedad del riesgo global. Madrid. Siglo XXI.
- Castel, R (1997): La metamorfosis de la cuestión social. Barcelona, Ariel.
- Crompton, Rosemary (1994): Clase y estratificación. Madrid, Tecnos.
- Crouch, C. (2004): Posdemocracia. Madrid. Taurus.
- Díaz-Salazar, Rafael (ed.) (2004): Trabajadores precarios. El proletariado del siglo XXI. Madrid. Ed. HOAC.
- Galbraith, J.K. (1992): La cultura de la satisfacción. Barcelona. Ariel.
- Feito, Rafael (1995): Estructura social contemporánea. Madrid, Siglo XXI.
- Fitousi, JP y Rosanvallon, P. (1997): La nueva era de las desigualdes sociales. Buenos Aires. Manantial
- Funes, Mª J. y Adell, Ramón (2003): Movimientos sociales: cambio social y participación. Madrid. UNED.
- Lacalle, Daniel (2006): La clase obrera en España. Madrid, El Viejo Topo.
- Lakoff, George (2007): No pienses en un elefante. Madrid. Universidad Complutense.
- Observatorio Metropolitano (2011): La crisis que viene. Traficantes de sueños. Madrid.
- Sassen, Saskia (2007): Una sociología de la globalización. Buenos Aires, Katz.
- Santos, Boaventura de Sousa (2005). El milenio huérfano. Madrid, Trotta.
- Sennett, Richard (2006): La cultura del nuevo capitalismo. Barcelona. Anagrama.
- Sennett Richard (2005): La corrosión del carácter. Barcelona. Anagrama
- Subirats, Joan (dir.) (2006): Fragilidades Vecinas. Barcelona, Icaria.
- Subirats, Joan (dir.) (2005): Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya. Barcelona, AUB - IGOP

- Tezanos, J. Félix (2001): La sociedad dividida. Madrid, biblioteca Nueva.
- Wright, E.O (1994): Clases. Madrid, siglo XXI.